

ПОВІДОМЛЕННЯ

про утворення разової спеціалізованої вченої ради

Заклад освіти/наукова
установа

Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної
академії наук України (ідентифікаційний код 05417130)

1. Здобувач ступеня доктора філософії

1.1. ПІБ здобувача ступеня доктора філософії	Вітушко Максим Юрійович
1.2. Стать здобувача	Чоловіча
1.3. Освітньо-наукова програма, яку завершує здобувач	47827 Політологія (052 Політологія)
1.4. Дата початку підготовки за ОНП	01.11.2022
1.5. Дата завершення підготовки за ОНП	31.10.2025
1.6. Дата завершення навчання на попередньому освітньому рівні	30.06.2007
1.7. Окремі елементи освітньо-наукової програми забезпечуються іншим закладом вищої освіти/ науковою установою (у тому числі іноземним)	ні

2. Дисертація

2.1. Тема дисертації	Роль штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень: світовий досвід та перспективи для України
2.2. Анотація дисертації	Дисертація присвячена комплексному вивченню ролі штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень у контексті світового досвіду та перспектив для України. У роботі обґрунтовано актуальність теми з огляду на дедалі ширше використання інструментів штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень, зокрема органами публічної влади та політичними акторами. Основні результати, що характеризують елементи наукової новизни, полягають у тому, що уперше проведено комплексне міждисциплінарне дослідження для з'ясування наслідків використання штучного інтелекту в діяльності органів публічної влади та політичних акторів у ході прийняття політичних рішень. Вперше у вітчизняній політології виділено та проаналізовано роль алгоритмічних систем, у тому числі і штучного інтелекту, на трьох основних етапах прийняття політичного рішення: розробки, впровадження та застосування. На етапі розробки важливими компонентами є: формулювання проблеми, збір даних, інтеграція даних та закупівлі. На етапі впровадження важливими чинниками виступають прозорість, користувацький досвід та довіра. Прозорість може стосуватися багатьох аспектів, зокрема вихідного коду та припущень моделювання, деталей наборів даних,

внутрішніх обговорень, обґрунтувань фактично вжитих заходів, контрактів та бюджетування. На етапі застосування основними труднощами є: оцінка і підтримка; зворотний зв'язок; помилки та розширення функціоналу.

Доведено, що широке застосування штучного інтелекту органами публічної влади означає фундаментальну зміну в логіці управління, що зосереджується на автоматизації завдань, дій та прийняття рішень, що проявляється у: 1) переході від статистичного прогнозування до індуктивного управління; 2) відході від обчислювальної парадигми, заснованої на правилах, оскільки штучний інтелект діє за логікою асоціації та оптимізації, використовуючи поняття «сімейної схожості», тобто має місце перехід від заздалегідь встановлених правил до асоціативного мислення та оптимізації; 3) зміні типів даних, що використовуються для аналізу.

Відзначено, що вихід за рамки статистичного підходу, який передбачає використання штучного інтелекту органами публічного управління для прийняття політичних рішень, матиме такі далекосяжні наслідки: 1) переосмислення громадянства, оскільки виникає питання про те, хто належить до їхніх громадян, і що вважається їхньою територією; 2) перехід від дедуктивного до індуктивного управління державою: відхід від деліберативної моделі політики, де політичні рішення обговорюються, оскаржуються та узгоджуються, на користь технократичної моделі, де рішення ґрунтуються на аналітичних висновках та прогнозах, що базуються на даних; 3) поява нових категорій населення, з більш фрагментованими ідентичностями.

Доведено, що штучний інтелект як радикальна технологічна інновація може бути швидко впроваджена в Україні з огляду на кризу, породжену російсько-українською війною, відповідно до концепції соціотехнічних переходів. Соціотехнічні перетворення – це технологічні зміни, які трансформують спосіб функціонування суспільства, зокрема у сферах транспорту, комунікацій та житлового будівництва, що відбуваються в процесі переговорів, суперечок та боротьби за владу між місцевими акторами. Кризи легітимізують зміни, створюють підстави для введення надзвичайного стану та дозволяють змінювати або обходити чинні правила, тим самим відкриваючи «вікно можливостей» для змін. Російсько-українська війна є не лише кризою, а й стимулює проривний розвиток технологій, що використовуються у військовій сфері, у тому числі і штучного інтелекту. Це створює сприятливі передумови для конвергенції: використання військових технологій у цивільному секторі.

Обґрунтовано, що використання штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень може призвести до ослаблення легітимності органів, які їх приймають. На основі моделі Д. Істона виділено такі види легітимності як: 1) легітимність вхідних даних, 2) легітимність процесу та 3) легітимність результатів, та проаналізовано особливості впливу ШІ на кожен з них. Легітимність вхідних даних залежить від ступеня демократичного контролю над алгоритмічним прийняттям рішень та здатності реагувати на потреби громадян. Легітимність процесу базується на ефективності та справедливості процедур, що забезпечують врахування демократичних пропозицій у процесі формування політики. Тому загрозу становлять відповідність стандартам процедурної

справедливості, ефективність механізму стримувань і противаг. Загроза легітимності результатів виникає тоді, коли застосування алгоритму не призводить до реалізації цінностей, які громадяни вважають важливими, насамперед йдеться про дискримінацію (упередженість) та відсутність людського контакту. Крім того впровадження нових технологій може виявитися надто затратним та неефективним.

Використання великих мовних моделей (ВММ) на основі ШІ для прийняття політичних рішень може з більшою ймовірністю передбачати та пом'якшити поведінку виборців та громадську думку. Хоча ці системи можуть маніпулювати інформацією (надавати пріоритет певній інформації або генерувати фактично неправдиву інформацію), однак використання «цифрових двійників» на основі ШІ дає змогу краще зрозуміти індивідуальні уподобання виборців та сприяти більш вираженому голосуванню. Нині моделі ШІ ще не є основним джерелом політичної інформації, проте дедалі більша залежність від цих інструментів при прийнятті різних рішень вказує на потенційні виклики.

Підкреслено, що штучний інтелект загрожує трьома основним стовпам демократичного режиму: представництву (спотворення уявлень про громадську думку), підзвітності (вплив на перебіг виборчих кампаній) та довірі (продукування дезінформації в необмежених масштабах та надзвичайно чітка конкретизація інформаційних атак).

Виокремлено важливість позитивного ставлення громадськості до використання інструментів ШІ у прийнятті політичних рішень, що зумовлене трьома чинниками. По-перше, з нормативної точки зору, громадськість є основною зацікавленою стороною у формуванні майбутнього ШІ, а отже, її слід залучати до дискусій щодо управління ШІ. По-друге, як і у випадку з іншими технологіями (наприклад, ядерною енергією) громадськість може впливати на розробку та впровадження ШІ. Розуміння того, що вони думають про ШІ, допоможе передбачити майбутні політичні суперечки та поведінку споживачів. По-третє, це питання легітимності: якщо громадяни не довірятимуть рішенням, прийнятим з використанням ШІ, то вони й не будуть їх виконувати. Аргументовано, що розуміння ставлення громадян до нововведень може допомогти політикам та чиновникам передбачити масову мобілізацію навколо питань, пов'язаних із використанням ШІ у прийнятті політичних або адміністративних рішень. Адже громадяни є безпосередніми споживачами, які можуть вдатися до бойкоту продуктів або послуг, що надаються за допомогою цієї технології. Крім того, громадськість може вимагати змін у нормативно-правовому регулюванні розробки та застосування ШІ шляхом масової мобілізації, активізму та голосування, що може створити перешкоди для розвитку технологічного сектора в країні. Оскільки досить важко вплинути на те, як громадяни сприймають надійність проєктів ШІ, політичну підтримку проєктів ШІ та поведінкову довіру у вигляді готовності громадян надавати свої дані урядовим проєктам ШІ, тому слід перейти до довгострокового підходу формування довіри громадян, що передбачає впровадження етичних принципів. Процедури етичного ШІ слід впроваджувати в масштабах організації або навіть на рівні уряду, приділяючи особливу увагу продуманому, ретельному та послідовному застосуванню.

Наголошено, що для України доцільним є використання ШІ для прийняття політичних рішень з метою: 1) автоматизації, оптимізації та індивідуалізації процесів та послуг, що надаються органами публічної влади; 2) покращення прийняття рішень, осмислення та прогнозування; 3) підвищення підзвітності та виявлення аномалій у діяльності органів публічної влади. Автоматизація на основі ШІ сприяє безпосередній автоматизації чинних процесів та послуг або призвести до кардинального переосмислення суті роботи органів публічної влади як у внутрішніх операціях, так і у сфері послуг, що надаються населенню. Це проявляється в: 1) автоматизації рутинних і повторюваних завдань; 2) підвищенні продуктивності при виконанні аналітичних завдань; 3) індивідуалізації послуг; 4) удосконаленні кадрової політики.

Використання ШІ для покращення процесу прийняття рішень, осмислення та прогнозування призводить до: 1) удосконалення процесу прийняття рішень, 2) підвищення точності прогнозування; 3) кращого управління інформацією та її удоступнення.

Посилення підзвітності та виявлення аномалій у діяльності органів публічної влади проявляється у: 1) виявленні неправомірних операцій та оцінка ризиків порушення цілісності та 2) покращенні взаємодії громадських організацій з органами публічної влади та підвищення прозорості їх діяльності.

Підкреслено, що в Україні використання ШІ для прийняття політичних рішень зумовлено особливостями воєнного стану. Якщо у цивільній сфері лише 37% громадян мають досвід використання ШІ, то у військовій сфері Україна може претендувати на світове лідерство щодо його використання у різноманітних автоматизованих системах, що застосовуються Силами оборони України, зокрема Силами безпілотних систем.

2.3. Ключові слова дисертації	штучний інтелект, політичні рішення, прийняття рішень, цифровізація, інформаційно-комунікаційні технології, демократія, легітимність, політичний процес, алгоритм, російсько-українська війна, євроінтеграція, справедливість, е-демократія, кібербезпека
-------------------------------	---

2.4. Посилання, за яким розміщено текст дисертації на сайті ЗВО	https://idpnan.org/maksym-yuriyovych-vitushko
---	---

2.7. Публікації здобувача, зараховані за темою дисертації

Вітушко М.Ю. Виклики штучного інтелекту демократії та демократичним процесам прийняття рішень. Держава і право. 2024. Вип. 96. С. 342-352.

Рік	2024
Ключові слова	штучний інтелект, демократія, участь, прийняття рішень, дезінформація, довіра, інклюзивність
DOI	10.33663/1563-3349-2024-96-342
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://derzhava-i-pravo.com.ua/articles/96-342.pdf

Вітушко М.Ю. Вплив громадської думки на використання штучного інтелекту у прийнятті політичних рішень. Держава і право. 2025. Вип. 97. С. 200–211.

Рік	2025
Ключові слова	штучний інтелект, легітимність, демократія, розпізнавання облич, алгоритмічна упередженість, автоматизація
DOI	10.33663/1563-3349-2025-97-200
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://derzhava-i-pravo.com.ua/files/issues/Держава%20і%20право.%20Випуск%2097.pdf

Вітушко М.Ю. Основні принципи використання штучного інтелекту у процесі прийняття політичних рішень. Регіональні студії. 2025. № 43. С. 60-63.

Рік	2025
Ключові слова	штучний інтелект, прийняття рішень, права людини, прозорість, підзвітність, технологія, цифровізація, держава, справедливість, безпека
DOI	10.32782/2663-6170/2025.43.9
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/43/11.pdf

3. Захист

3.1. Посилання, за яким здійснюватиметься онлайн-трансляція захисту	https://idpnan.org/maksym-yuriyovych-vitushko
---	---

4. Разова рада

4.1. Дата рішення Вченої ради про утворення разової ради	16.07.2026
4.2. Дата наказу про введення у дію рішення Вченої ради про утворення разової ради	20.07.2026

Голова разової ради

ПІБ	Горбатенко Володимир Павлович
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної

	академії наук України
Посада	Провідний науковий співробітник (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Правових проблем політичних інститутів та процесів (відділ конституційного та муніципального права)
Науковий ступінь	Доктор наук, 23.00.02 Політичні інститути та процеси
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0002-2400-954X

Публікації за тематикою дисертації

Горбатенко В. П. Ескалація гібридної війни: новітні виклики і засоби протидії. Політологічний вісник. 2025. Вип. 99. С. 263–275.

Рік	2025
Ключові слова	російсько- українська війна, гібридна війна, інформаційна війна, національна безпека і оборона, асиметрична стратегія, інформаційно-комунікаційні технології, волонтерська діяльність, дезінформація, євроінтеграція, міжнародне право, штучний інтелект
DOI	10.17721/2415-881x.2025.99.263-275
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/407

Горбатенко В. П. Справедливість як індикатор правового і політичного розвитку: аксіологічний підхід. Політичне життя. 2025. № 3. С. 5–12.

Рік	2025
Ключові слова	справедливість, правовий і політичний розвиток, розподільна справедливість, зрівняльна справедливість, відплатна справедливість, криза розподілу, соціальні норми, громадянське суспільство, інституційна і процесуальна справедливість, російсько-українська війна, справедливий мир для України
DOI	10.31558/2519-2949.2025.3.1
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.3.1

Горбатенко В. П. Філософія політики: окреслення проблемного поля першої чверті XXI століття. Правова держава: Щорічник наукових праць Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Випуск 37. Київ, 2026. С. 387–396.

Рік	2026
Ключові слова	філософія політики, світовий розвиток, геополітичні трансформації, міжнародна політика, міжнародне право, інформаційно-комунікаційний простір, штучний інтелект, посткласичні ідеології, постматеріальні цінності, рашизм, мережна держава, міграційні процеси
DOI	10.33663/0869-2491-2026-37-387-396
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://doi.org/10.33663/0869-2491-2026-37-387-396

Рецензент

ПІБ	Кукуруз Оксана Володимирівна
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України
Посада	Завідувачка сектору правових проблем політології (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Правових проблем політичних інститутів та процесів (відділ конституційного та муніципального права)
Науковий ступінь	Доктор наук, 23.00.02 Політичні інститути та процеси
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0003-1863-3028

Публікації за тематикою дисертації

Кукуруз О.В., Пахомов Р.В. Допустимі межі застосування штучного інтелекту у відправленні правосуддя: політико-правові аспекти. Політологічний вісник. 2024. Вип. 93. С. 82–93

Рік	2024
Ключові слова	штучний інтелект, ефективність влади, судова влада, відправлення правосуддя, публічна політика, євроінтеграція
DOI	10.17721/2415-881x.2024.93.82-93
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/256

Кукуруз О.В. Справедливість як дороговказ держави: механізм пошуку формули в епоху цифровізації. Політологічний вісник. 2025. Вип. 99. С. 179–189.

Рік	2025
-----	------

Ключові слова	справедливість, взаємодія держави і громадянського суспільства, демократія, публічна влада, політичні рішення, російська агресія, волонтерський рух, цифровізація
DOI	10.17721/2415-881x.2025.99.179-189
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/400

Кукуруз О.В. Політико-дипломатична функція Верховної Ради України в сфері прав людини в умовах російсько-української війни. Держава і право. 2026. Вип. 99. С. 386-397.

Рік	2026
Ключові слова	права людини, держава, суспільство, консолідація, публічна влада, парламент, політико-дипломатична функція, політико-правові засади, російсько-українська війна
DOI	10.33663/1563-3349-2026-99-386
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://derzhava-i-pravo.com.ua/issues

Рецензент

ПІБ	Костецька Тетяна Анатоліївна
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України
Посада	Старший науковий співробітник (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Конституційного та муніципального права
Науковий ступінь	Кандидат наук, 12.00.02 Конституційне право; муніципальне право
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	27.02.1997
ORCID	0000-0002-3841-4925

Публікації за тематикою дисертації

Костецька Т. А. Категорія «електронний парламент»: питання про інтерпретацію поняття Правова держава. 2024. Вип. 35. С. 395–403.

Рік	2024
Ключові слова	е-демократія, цифровізація, інформаційно-комунікаційні технології, конституціоналізм, парламентаризм, е-парламентаризм, е-парламент

DOI	10.33663/0869-2491-2024-35-395-403
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://pravova-derzhava.org/assets/images/issues/35/pd-35.pdf

Костецька Т.А. До питання про сутність електронного парламенту: український вимір. Правова держава. 2023. Вип. 34. С. 291-302.

Рік	2023
Ключові слова	реформування влади, е-демократія, інформаційно-комунікаційні технології, цифровізація, форми, засоби, інструменти, е-парламент, е-парламентаризм, Декларація відкритого парламенту, Верховна Рада України, Стратегія електронного парламентаризму
DOI	10.33663/1563-3349-2023-34-291-302
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://pravova-derzhava.org/assets/images/issues/34/pravova-derjava-34-2023_.pdf#page=291

Костецька Т.А. Про електронний парламентаризм в Україні: стратегія впровадження та чинники розвитку. Правова держава. 2022. Вип. 33. С. 314-324.

Рік	2022
Ключові слова	е-демократія, Стратегія електронного парламентаризму, е-парламент, інформаційно-комунікаційні технології, комунікаційна стратегія Верховної Ради
DOI	10.33663/1563-3349-2022-33-314-324
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://doi.org/10.33663/1563-3349-2022-33-314-324

Офіційний опонент

ПІБ	Завгородня Юлія Володимирівна
Місце роботи	Національний університет "Одеська юридична академія"
Посада	Професор кафедри (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет психології, політології та соціології
Науковий ступінь	Доктор наук, 23.00.02 Політичні інститути та процеси
Дата отримання диплома	–

доктора філософії (кандидата наук)

ORCID 0000-0003-3500-8638

Публікації за тематикою дисертації

Козьминих А.В., Завгородня Ю.В. Кібернетичні загрози для політичних інститутів: виклики та перспективи. Актуальні проблеми політики. 2025. Вип. 75. С. 146-151.

Рік	2024
Ключові слова	політичний процес, кіберпростір, політичні інститути, політичні партії, громадські організації, інститут президента, парламентаризм
DOI	10.32782/app.v75.2025.20
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://app.nuoua.od.ua/archive/75_2025/22.pdf

Завгородня Ю.В. Державна політика в сфері кібербезпеки в умовах повномасштабної війни. Актуальні проблеми політики. 2024. №74. С.62-66

Рік	2024
Ключові слова	державна політика, кібербезпека, політичний процес, суспільна свідомість, політичні інститути, форми протистояння
DOI	10.32782/app.v74.2024.8
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://app.nuoua.od.ua/archive/74_2024/10.pdf

Liudmyla Kormych, Yuliia Zavhorodnia The concept of modern political confrontation in cyber space. Journal of Cybersecurity. 2023. Vol. 9. №1. (Scopus)

Рік	2023
Ключові слова	confrontation, cyber conflicts, information space, international information space, digitalization
DOI	10.1093/cybsec/tyad017
ISSN	2057-2093
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://academic.oup.com/cybersecurity/article/9/1/tyad017/7240366

Офіційний опонент

ПІБ	Хома Наталія Михайлівна
Місце роботи	Національний університет "Львівська політехніка"
Посада	Професор (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Інститут гуманітарних та соціальних наук
Науковий ступінь	Доктор наук, 23.00.02 Політичні інститути та процеси
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0002-2507-5741

Публікації за тематикою дисертації

Хома Н. М. Переваги та загрози використання штучного інтелекту у виборчих кампаніях: світовий досвід і перспективи для України. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2025. № 3 (23). С. 371–387.

Рік	2025
Ключові слова	штучний інтелект (ШІ), інформаційно-комунікаційні технології, цифрові технології, цифровізація, вибори, виборча кампанія, демократія, прийняття рішень, дипфейк, таргетування виборців
DOI	10.29038/2524-2679-2025-03-371-387
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://doi.org/10.29038/2524-2679-2025-03-371-387

Хома Н. М. Штучний інтелект і національна безпека: аналіз взаємовпливу. Acta Securitatae Volyniensis. 2025. № 6. С. 121-130.

Рік	2025
Ключові слова	штучний інтелект (ШІ), цифрова трансформація, інформаційно-комунікаційні технології, національна безпека, національна безпека та обороноздатність України
DOI	10.32782/2786-9385/2025-6-14
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://doi.org/10.32782/2786-9385/2025-6-14

Хома Н. М. Цифрова трансформація та переосмислення суспільного договору: аналіз взаємовпливу. Держава і право. 2025. № 98. С.348–358.

Рік	2025
Ключові слова	цифровізація, цифрова трансформація, суспільний договір, електронне урядування, політичний режим, демократизація

DOI	10.33663/1563-3349-2025-98-348
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://doi.org/10.33663/1563-3349-2025-98-348

Підтвердження

Я підтверджую, що:

- я належним чином уповноважений/а закладом освіти/науковою установою на подання цього повідомлення, і за потреби надам документ, який підтверджує ці повноваження
- усі відомості, викладені у цьому повідомленні, є достовірними

Документ підписаний електронним підписом

Білоус Алла Олександрівна

22.07.2026